

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే

॥ త్రయోదశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ త్రయోదశః సర్గః ॥

రాజ్ఞో వసిష్ఠం ప్రతి యజ్ఞసమారంభాయానురోధస్తేన తదర్థం సేవకానాం
నియుక్తి రాజ్ఞామామంత్రణాయ తస్య సుమంత్రం ప్రత్యాదేశః
సమాగతనరేశానాం సత్కారః సపత్నీకేన రాజ్ఞా యజ్ఞదీక్షాయా గ్రహణం చ

పునః ప్రాప్తే వసంతే తు పూర్ణః సంవత్సరోఽభవత్ |
ప్రసవార్థం గతో యష్టుం హయమేధేన వీర్యవాన్ || 1.13.1 ||

అభివాద్య వసిష్ఠం చ న్యాయతః ప్రతిపూజ్య చ |
అబ్రవీత్ ప్రశ్రితం వాక్యం ప్రసవార్థం ద్విజోత్తమం || 1.13.2 ||

యజ్ఞో మే క్రియతాం బ్రహ్మాన్ యథోక్తం మునిపుంగవ |
యథా న విఘ్నాః క్రియంతే యజ్ఞాంగేషు విధీయతాం || 1.13.3 ||

భవాన్ స్నిగ్ధః సుహృన్మహ్యం గురుశ్చ పరమో మహాన్ |
వోధవ్యో భవతా చైవ భారో యజ్ఞస్య చోద్యతః || 1.13.4 ||

తథేతి చ స రాజానమబ్రవీద్ ద్విజసత్తమః |
కరిష్యే సర్వమేవైతద్ భవతా యత్ సమర్థితం || 1.13.5 ||

తతోఽబ్రవీద్ ద్విజాన్ వృధ్ధాన్ యజ్ఞకర్మసునిష్ఠితాన్ |
స్థాపత్యే నిష్ఠితాంశ్చైవ వృధ్ధాన్ పరమధార్మికాన్ || 1.13.6 ||

కారాంతికాఞ్శిల్పకారాన్ వర్ధకీన్ ఖనకానపి |
గణకాఞ్శిల్పినశ్చైవ తథైవ నటనర్తకాన్ || 1.13.7 ||

తథా శుచీఞ్శాస్త్రవిదః పురుషాన్ సుబహుశ్రుతాన్ |
యజ్ఞకర్మ సమీహంతాం భవంతో రాజశాసనాత్ || 1.13.8 ||

ఇష్టకా బహుసాహస్రీ శీఘ్రమానీయతామితి |
ఉపకార్యాః క్రియంతాం చ రాజ్ఞో బహుగుణాన్వితాః || 1.13.9 ||

బ్రాహ్మణావసథాశ్చైవ కర్తవ్యాః శతశః శుభాః |
భక్ష్యానపానైర్బహుభిః సముపేతాః సునిష్ఠితాః || 1.13.10 ||

తథా పౌరజనస్యాపి కర్తవ్యాశ్చ సువిస్తరాః |
ఆగతానాం సుదూరాచ్చ పార్థివానాం పృథక్ పృథక్ || 1.13.11 ||

వాజివారణశాలాశ్చ తథా శయాగృహాణి చ |
భటానాం మహదావాసా వైదేశికనివాసినాం || 1.13.12 ||

ఆవాసా బహుభక్ష్యా వై సర్వకామైరుపస్థితాః |
తథా పౌరజనస్యాపి జనస్య బహుశోభనం || 1.13.13 ||

దాతవ్యమన్నం విధివత్ సత్యత్య న తు లీలయా |
సర్వే వర్ణా యథా పూజాం ప్రాప్నువంతి సుసత్యతాః || 1.13.14 ||

న చావజ్ఞా ప్రయోక్తవ్యా కామక్రోధవశాదపి |
యజ్ఞకర్మసు యే వ్యగ్రాః పురుషాః శిల్పినస్తథా || 1.13.15 ||

తేషామపి విశేషేణ పూజా కార్యా యథాక్రమం |
యే స్యుః సంప్రాజితాః సర్వే వసుభిర్భోజనేన చ || 1.13.16 ||

యథా సర్వం సువిహితం న కించిత్ పరిహీయతే |
తథా భవంతః కుర్వంతు ప్రీతియుక్తేన చేతసా || 1.13.17 ||

తతః సర్వే సమాగమ్య వసిష్ఠమిదమబ్రువన్ |
యథేష్టం తత్ సువిహితం న కించిత్ పరిహీయతే || 1.13.18 ||

యథోక్తం తత్ కరిష్యామో న కించిత్ పరిహాస్యతే |
తతః సుమంత్రమాహవాయ వసిష్ఠో వాక్యమబ్రవీత్ || 1.13.19 ||

నిమంత్రయస్వ నృపతీన్ పృథివ్యాం యే చ ధార్మికాః |
బ్రాహ్మణాన్ క్షత్రియాన్ వైశ్యాఞ్శూద్రాంశ్చైవ సహస్రశః || 1.13.20 ||

సమానయస్వ సత్యత్య సర్వదేశేషు మానవాన్ |
మిథిలాధిపతిం శూరం జనకం సత్యవాదినం || 1.13.21 ||

తమానయ మహాభాగం స్వయమేవ సుసత్యతం |
పూర్వం సంబంధినం జ్ఞాత్వా తతః పూర్వం బ్రవీమి తే || 1.13.22 ||

తథా కాశిపతిం స్నిగ్ధం సతతం ప్రియవాదినం |
సద్వృత్తం దేవసంకాశం స్వయమేవానయస్వ హా || 1.13.23 ||

తథా కేకయరాజానం వృద్ధం పరమధార్మికం |
శ్వశురం రాజసింహస్య సపుత్రం తమిహానయ || 1.13.24 ||

అంగేశ్వరం మహేష్వాసం రోమపాదం సుసత్యతం |
వయస్యం రాజసింహస్య సపుత్రం తమిహానయ || 1.13.25 ||

తథా కోసలరాజానం భానుమంతం సుసత్యతం |
మగధాధిపతిం శూరం సర్వశాస్త్రవిశారదం || 1.13.26 ||

ప్రాప్తిజ్ఞం పరమోదారం సత్యతం పురుషర్షభం |
రాజ్ఞః శాసనమాదాయ చోదయస్వ నృపర్షభాన్ |
ప్రాచీనాన్ సింధుసౌవీరాన్ సౌరాష్ట్రయాంశ్చ పార్థివాన్ || 1.13.27 ||

దాక్షిణాత్యాన్ నరేంద్రాంశ్చ సమస్తానానయస్వ హా |
సంతి స్నిగ్ధాశ్చ యే చాన్యే రాజానః పృథివీతలే || 1.13.28 ||

తానానయ యథా క్షిప్రం సానుగాన్ సహబాంధవాన్ |
ఏతాన్ దూతైర్మహాభాగైరానయస్వ నృపాజ్ఞయా || 1.13.29 ||

వసిష్ఠవాక్యం తచ్చృత్వా సుమంత్రస్త్వరితం తదా |
వ్యాదిశత్ పురుషాంస్తత్ర రాజ్ఞామానయనే శుభాన్ || 1.13.30 ||

స్వయమేవ హి ధర్మాత్మా ప్రయాతో మునిశాసనాత్ |
సుమంత్రస్త్వరితో భూత్వా సమానేతుం మహామతిః || 1.13.31 ||

తే చ కర్మాంతికాః సర్వే వసిష్ఠాయ మహర్షయే |
సర్వం నివేదయంతి స్మ యజ్ఞే యదుపకల్పితం || 1.13.32 ||

తతః ప్రీతో ద్విజశ్రేష్ఠస్తాన్ సర్వాన్ మునిరబ్రవీత్ |
అవజ్ఞయా న దాతవ్యం కస్యచిల్లీలయాపి వా || 1.13.33 ||

అవజ్ఞయా కృతం హన్యాద్ దాతారం నాత్ర సంశయః |
తతః కైశ్చిదహోరాత్రైరుపయాతా మహీక్షితః || 1.13.34 ||

బహూని రత్నాన్యాదాయ రాజ్ఞో దశరథస్య హ |
తతో వసిష్ఠః సుప్రీతో రాజానమిదమబ్రవీత్ || 1.13.35 ||

ఉపయాతా నరవ్యాఘ్రు రాజానస్తవ శాసనాత్ |
మయాపి సత్యతాః సర్వే యథార్థం రాజసత్తమ || 1.13.36 ||

యజ్ఞియం చ కృతం సర్వం పురుషైః సుసమాహితైః |
నిర్యాతు చ భవాన్ యష్టుం యజ్ఞాయతనమంతికాత్ || 1.13.37 ||

సర్వకామైరుపహృతైరుపేతం వై సమంతతః |
ద్రష్టుమర్హసి రాజేంద్ర మనసేవ వినిర్మితం || 1.13.38 ||

తథా వసిష్ఠవచనాదృష్యశృంగస్య చోభయోః |
దివసే శుభనక్షత్రే నిర్యాతో జగతీపతిః || 1.13.39 ||

తతో వసిష్ఠప్రముఖాః సర్వ ఏవ ద్విజోత్తమాః |
 ఋష్యశృంగం పురస్కృత్య యజ్ఞకర్మారభంస్తదా || 1.13.40 ||

యజ్ఞవాటం గతాః సర్వే యథాశాస్త్రం యథావిధి |
 శ్రీమాంశ్చ సహ పత్నీభీ రాజా దీక్షాముపావిశత్ || 1.13.41 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రయోదశః సర్గః ||